

What must I believe?

1. Rambam, Sefer haMitzvot, Aseh 2

והמצוה הב' היא הצווי שצונו באמונת היחוד והוא שנאמין כי פועל המציאות וסבתו הראשונה אחד. והוא אמרו יתעלה שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד.

The second mitzvah is the command to believe in the oneness, meaning to believe that the Creator of existence and its Cause is one. This is His statement, "Hear, Israel: Hashem is our Gd, Hashem is one."

2. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Yesodei haTorah 1:7

אלוק זה אחד הוא ואינו שנים ולא יתר על שנים, אלא אחד... ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות... והואיל ואינו גוף לא יארעו לו מאורעות הגופות... וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר ד' אלקינו ד' אחד.

This Gd is one, not two and not more than two, but one... Not one like a body, which I divided into divisions and extremes... And since He has no body, that which happens to bodies does not happen to Him... And knowing this is a commandment, as it says, "Hashem is our Gd, Hashem is one."

3. Rambam, Sefer haMitzvot, Lo Taaseh 1

המצוה הראשונה ממצות לא תעשה היא שהזהירנו מהאמין האלקות לזולתו יתעלה והוא אמרו ית': לא יהיה לך...

The first prohibition commands us not to believe in any Divinity other than Him, as He said, "You shall not have..."

4. Ramban to Shemot 20:2-3

"אנכי ד', " יורה ויצוה אותם שידעו ויאמינו כי יש ד', והוא אלקים להם, כלומר הווה, קדמון, מאתו היה הכל בחפץ ויכולת, והוא אלקים להם שחייבים לעבוד אותו. ואמר "אשר הוצאתיך מארץ מצרים," כי הוצאתם משם תורה על המציאות ועל החפץ, כי בידיעה ובהשגחה ממנו יצאנו משם. וגם תורה על החדוש, כי עם קדמות העולם לא ישתנה דבר מטבעו. ותורה על היכולת, והיכולת תורה על הייחוד...

"I am Hashem" teaches and commands them to know and believe that there is a Gd, and He is their master. Meaning: He exists, was first, from Him everything happened through will and capacity, and He is Elokim for them, whom they must serve.

"Who took you out of Egypt," for taking them out teaches His existence and His will, for we left through His knowledge and oversight. It also teaches about creation, for if the world had always existed then its nature could not change. And it teaches His capacity, and this capacity teaches that He is one...

5. Talmud, Taanit 21a

ואמאי קרו ליה נחום איש גם זו דכל מילתא דהוה סלקא ליה אמר "גם זו לטובה." זימנא חדא בעו לשדורי ישראל דורון לבי קיסר אמרו "מאן ייזיל? ייזיל נחום איש גם זו דמלומד בניסין הוא." שדרו בידיה מלא סיפטא דאבנים טובות ומרגליות. אזל בת בההוא דירא בליליא קמו הנך דיראי ושקלינהו לסיפטא ומלונהו עפרא... כי מטא התם שרינהו לסיפטא חזנהו דמלו עפרא, בעא מלכא למקטלינהו לכולהו, אמר "קא מחייכו בי יהודאי!" אמר גם זו לטובה...

Why did they call him "Nachum Ish Gam Zu"? For whatever happened to him, he said, "This is also for the good [*gam zu l'tovah*]." Once, the Jews wanted to send a gift to the Caesar. They said, "Who should go? Let Nachum Ish Gam Zu go, for he is practiced in miracles." They sent a chest of gems with him."

6. Talmud, Berachot 60b-61a

אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר וכן תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד. כי הא דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא מטא לההיא מתא, בעא אושפיזא לא יהבי ליה, אמר 'כל דעביד רחמנא לטב'. אזל ובת בדברא והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא. אתא זיקא, כבייה לשרגא. אתא שונרא, אכליה לתרנגולא. אתא אריה, אכלא לחמרא. אמר, 'כל דעביד רחמנא לטב'. ביה בליליא אתא גייסא, שבייה למתא. אמר להו: לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקב"ה הכל לטובה!

Rav Huna cited Rav, citing Rabbi Meir, and so was taught citing Rabbi Akiva: One should always be accustomed to saying, "All that Gd does is done for the good." Like when Rabbi Akiva was travelling on the road and he reached a town, sought a host but wasn't given one. He said, "All that Gd does is for the good." He went and slept in the wild, and he had a rooster, donkey and lamp with him. Wind came and extinguished the lamp. A cat came and ate the rooster. A lion came and ate the donkey. He said, "All that Gd does is for the good." That night, armed men came and sacked the town. He told [his students]: Have I not told you? All that Gd does is for the good!

7. Maharal, Netivot Olam, Netiv haBitachon, Perek 1

ולפיכך אמר ר' עקיבא "כל מה דעביד רחמנא לטב," כלומר כי הוא בוטח בד' כי מה שנעשה לו לטב עביד, ומחמת בטחונו בו ית' נעשה לו הדבר ההוא לטובה מדבר שהיה נראה רע:

Therefore Rabbi Akiva said, "All that Gd does is for the good," meaning that he trusted in Gd that what was done to him was for the good. And because of his trust in Gd, that which had happened to him and appeared bad became good.

8. Tehillim 91:1, with Rashi

יושב בסתר עליון, בצל שקי יתלונן.

רש"י: מי שהוא חוסה בסתר כנפי השכינה הוא יתלונן בצלו שהקב"ה מגין עליו

One who dwells in the shelter of the Highest, living in the shadow of Shakkai.

Rashi: One who takes cover in the shelter of the Divine presence will live in His shadow, with Gd protecting him.

9. Rabbi Yosef Albo, Sefer halkarim 4:47

והתקוה היא על ג' פנים... ותקות החסד היא היותר משובחת שבכלן, אלא שאין המקוה בטוח כל כך שינתן לו כלבבו כל אשר תשאל נפשו... ובעבור זה אינו מקוה כראוי, שאם היה מקוה כראוי לא היתה החסד נמנעת מצד ד' יתברך, כי תמיד הוא רוצה להשפיע למקוה כראוי. אמר הכתוב "רוצה ד' את יראיו את המיחלים לחסדו" (תהלים קמ"ז י"א). ולזה הוא מבואר כי המנע הגעת החסד הוא כאשר אין התקוה כראוי.

Hope has three varieties... Hope to receive [undeserved] kindness is the greatest of them, but the one who hopes is not entirely certain that he will be given as he desires, all he asks... Therefore, he does not hope appropriately, for if he would hope appropriately then the kindness would not be withheld from him by Gd, who always wants to give to the one who hopes appropriately. Tehillim 147:11 says, "Gd desires those who revere Him, who anticipate His kindness." Thus it is clear that withholding of kindness occurs when appropriate hope is absent.

10. Rabbi Chaim Volozhin, Nefesh haChaim 3:12

ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר "הלא ד' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש," ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה, כן יספיק הוא יתב' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל.

In truth, this is a great matter and wondrous *segulah* to remove and cancel from one's self all decrees and desires of others, such that they cannot affect him and cannot make a mark on him at all. When one establishes in his heart to say, "Hashem is the true Gd, and there is no other power in this world or any world besides Him, and all is full of His simple Oneness," and he entirely eliminates from his heart and does not pay any attention to any force or will in the world, and he binds and cleaves his pure thought only to the One Master, then Gd will provide for him, cancelling from him any force or will in the world, lest they do anything to him at all.

11. Chazon Ish, Emunah uBitachon 2:1

טעות נושנת נתאזרחה בלב רבים במושג בטחון. שם בטחון, המשמש למידה מהוללה ועיקרית בפי החסידים, נסתובבה במושג חובה להאמין - בכל מקרה שפוגש האדם והעמידתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה - כי בטח יהיה הטוב, ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב הוא מחוסר ביטחון. ואין הוראה זו בביטחון נכונה, שכל שלא נתברר בנבואה גורל העתיד אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפטי ד' וגמולותיו יתברך. אבל ענין הביטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו יתברך.

An old mistake has become ensconced in the heart of many, regarding *bitachon*. The word *bitachon*, which serves to describe a trait which is exalted and essential in the mouths of the pious, has come to refer to a concept that one must believe - in every circumstance one encounters in which he faces an uncertain future, with two potential paths, one good and the second not - that he must trust that it will be good. And if he is unsure and concerned about the opposite of good, he lacks *bitachon*. This concept of *bitachon* is incorrect. As long as the future has not been clarified prophetically, the future is not certain, for who knows the laws and rewards of Gd? But *bitachon* means belief that there is no coincidence in the world, and that all which is done beneath the Sun is by Divine decree.

12. Rabbi Aharon Lichtenstein, *Trust in G-d, By His Light* pg. 154

The attribute of trust is thus antinomic, i.e., it contains conflicting aspects. On the one hand, trust demands that a person be convinced that Gd will assist him; on the other hand, it demands that a person be prepared for a time when, Gd forbid, help will not be forthcoming. That it is antinomic makes it more difficult to teach, but the model nonetheless exists. Let us recall that our tradition preserves the account of a towering and heroic figure—Rabbi Akiva. He was full of faithful trust and optimism, convinced that the Jewish people would be restored to sovereignty and spiritual greatness in their land. In the sound of Bar Kokhba's advancing footsteps, he heard the approaching herald of messianic redemption. On the other hand, his life was a paradigm of loving trust, for he literally fulfilled the verse in *Iyyov*, "Though He may slay me, still I will trust in Him."

Rabbi Akiva hoped; he anticipated the best and believed that it would transpire. Yet when this did not come to pass, when faced with a cruel and painful death—in this last, most bitter hour, he smiled. As he explained to Turnus Rufus, the wicked Roman governor, his smile was not an indication of "belittling of suffering," but rather a sign of great *bittachon* (*Yerushalmi Berakhot* 9:5).

13. Rabbi Daniel Stein, *The Limits of Religious Optimism: The Hazon Ish and the Alter of Novardok on Bittachon*

R. Jonah Gerondi states that the mitzva of *bittachon* is derived from the specific directive given to soldiers to trust in Gd and not fear bodily harm in battle (Deut. 17:7, 20:1). R. Eliezar Azikri asserts that the obligation of wholehearted *bittachon* is implied by the verse, "You shall be whole with the Lord your Gd" (Deut 18:13), as he writes: "From this we can derive the *mitsva* to trust in God with all one's heart." Additionally, R. Meir Simha of Dvinsk, *Meshekh Hokhmah*, Deut. 10:20, claims that the mitzva, "and to Him you shall cling" (Deut. *ad loc.*), is expressed through *bittachon* in Gd's protection and abilities.

Does this mitzvah require certainty?

14. Rabbi Michael Rosensweig, *Avraham Avinu and the Concept of Emunah*, https://www.torahweb.org/torah/2008/parsha/rros_lechlecha.html

Emunah conveys both affirmation and deep-seated conviction - "amen" - as well as unshakeable loyalty, trust and reliance - "*neemanu!*" (see Rabbeinu Bachya, *Kad ha-Kemach, Emunah*). Intellectual awareness or even reasoned demonstration of Divine existence is insufficient if it is unaccompanied by unswerving dedication and commitment to the Divine Will.

15. Emunah Yeshayah 7:9, Divrei haYamim II 20:20

16. Rambam, Commentary to Mishnah Sanhedrin, Perek Chelek

וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר...

One who challenges one of these fundamentals has left the community and denied the essence...

17. Talmud, Shabbat 31a, with Rashi

מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבועל פה - איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בנוזפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי!
רש"י: גייריה - וסמך על חכמתו שסופו שירגילנו לקבל עליו, דלא דמיא הא ל'חוץ מדבר אחד' - שלא היה כופר בתורה שבעל פה, אלא שלא היה מאמין שהיא מפי הגבורה, והלל הובטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו.

A non-Jew came to Shammai and asked, "How many Torahs do you have?" Shammai replied: Two – Written and Spoken. The non-Jew said: I trust you for the written Torah, but not for the spoken Torah. Shammai rebuked him, and cast him out in anger.

He came to Hillel, who converted him. On the first day he taught the non-Jew Aleph, Bet, Gimel, Daled. On the following day he reversed them. The non-Jew said, "But yesterday you did not say it thus!"

Hillel replied: "Are you not dependent on me for this? For the spoken Torah you should also depend on me."

Rashi: "He converted him" – He relied on his wisdom, that in the end he would lead him to accept [it] upon himself. This is not like [one who says he accepts all of Judaism] 'except one thing' – for he did not deny the Spoken Torah, but he did not believe it came from Gd, and Hillel was certain that after teaching him, [the convert] would rely on him.

18. Rabbi Aharon Lichtenstein, *The Source of Faith is Faith Itself*, <https://jewishaction.com/religion/faith/the-source-of-faith-is-faith-itself/>

What I received from all my mentors, at home or in *yeshivot*, was the key to confronting life, particularly modern life, in all its complexity: the recognition that it was not so necessary to have all the answers as to learn to live with the questions. Regardless of what issues—moral, theological, textual or historical—vexed me, I was confident that they had been raised by masters far sharper and wiser than myself; and if they had remained impregnably steadfast in their commitment, so should and could I...

To those “struggling to develop faith” one can, however, proffer first the reassuring assertion of the religious significance of the quest per se, as in the footsteps of *Avraham Avinu*, they have already-become *mevakshei Hashem*; second, the prospective hope of successful resolution, as “The Lord is good unto them that yearn for Him, to the soul that seeketh Him” (*Eichah* 3:25); and third, the counsel to focus persistently, in terms of Coleridge’s familiar distinction, upon faith rather than belief, upon experiential trust, dependence and submission more than upon catechetical dogmatics. Intellectual assent is normative and essential; but, at the personal level, it is generally not the key. In the final analysis, the primary human source of faith is faith itself.